

COMUNICAREA COMISIEI

cu privire la metodologia de analiză a ajutorului de stat legat de costurile irecuperabile

1. Introducere

Directiva Parlamentului și a Consiliului European nr. 96/92/EC din 19 decembrie 1996 referitoare la reglementările comune aplicabile Pieței internă în domeniul electricității¹ a stabilit principiile deschiderii din punct de vedere concurențial al industriei energetice europene. Comisia acordă o foarte mare importanță dezvoltării Pieței comune a energiei, aceasta reprezentând un pas important în vederea liberalizării totale a Pieței interne în domeniu.

Trecerea graduală de la o situație în care concurența a fost foarte mult restricționată, la o concurență veritabilă la nivel european trebuie să aibă loc în condiții acceptabile din punct de vedere economic, care țin seama de specificul industriei energetice. Această preocupare este reflectată într-o mare măsură chiar în textul Directivei.

Pentru ca le permite să facă față diferitelor situații specifice domeniului, articolul 24 permite Statelor Membre să întârzie aplicarea anumitor clauze ale Directivei, stabilind o perioadă de tranziție. Anumite State Membre doresc, de asemenea, să introducă mecanisme de ajutor de stat care să permită întreprinderilor din domeniu să se adapteze în bune condiții introducerii concurenței pe piață; asemenea mecanisme de ajutor nu intră în sfera derogărilor incluse la articolul 24.

Scopul acestei Comunicări este de a clarifica modul în care intenționează Comisia să aplice regulile Tratatului CE acestei categorii de ajutoare de stat, prin prisma prevederilor Directivei 96/92/EC.

Prezenta Comunicare nu afectează modul de aplicare al normelor din domeniul ajutorului de stat care rezultă din Tratatul CECO, Tratatul EURATOM și liniile directe, cadrele, comunitare și informările emise de Comisia Europeană. În concluzie, Comisia va continua să autorizeze ajutoarele regionale și ajutoarele pentru protecția mediului înconjurător în conformitate cu respectivele reglementări. De asemenea, un ajutor care nu poate fi autorizat în condițiile articolului 87 din Tratatul CE va fi, acolo unde e cazul, posibil de analizat prin prisma prevederilor articolului 86 (2).

2. Măsurile tranzitorii și ajutorul de stat

Cu excepția Belgiei, Greciei și a Irlandei, Statele Membre sunt obligate să transpună Directiva 96/92/EC în legislația națională până cel mai târziu la data de 19 februarie 1999. Belgia și Irlanda vor trebui să facă același lucru până cel mai târziu la data de 19 februarie 2000, iar Grecia până cel mai târziu la data de 19 februarie 2001.

Articolul 24 al Directivei stipulează, totuși, că măsurile tranzitorii care derogă temporar de la aplicarea prezentei Directive pot fi autorizate de Comisie dacă:

¹ JO L 27, 30.01.1997, pag. 20.

1. “Acele State Membre în care angajamentele sau garanțiile de funcționare acordate înainte de intrarea în vigoare a acestei Directive nu pot fi onorate în baza prevederilor acesteia, pot solicita instituirea unei perioade de tranziție, care le poate fi acordată de către Comisie, funcție de, printre altele, de mărirea sistemului vizat, nivelul interconectării sistemului și structura industriei energetice. Comisia va informa Statele Membre despre aceste solicitări înainte de a lua o decizie, luând în considerare aspectele privind respectarea confidențialității informațiilor transmise. Decizia va fi publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene.

2. Regimul tranzitoriu ar trebui să fie limitat ca durată și ar trebui să fie direct corelat cu expirarea angajamentelor sau garanțiilor la care s-a făcut referire în Paragraful 1. Regimul tranzitoriu poate acoperi derogări de la prevederile Capitolelor IV, VI și VII ale acestei Directive. Notificările privind aplicarea regimului tranzitoriu trebuie să fie Comisiei în cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentei Directive.”

Majoritatea Statelor Membre au dorit să se prevaleze de Articolul 24 și au transmis Comisiei notificări în vederea implementării măsurilor tranzitorii. S-a aflat că în anumite State Membre măsurile notificate nu intră sub incidența prevederilor articolului 24².

Având în vedere situația actuală, Comisia consideră că Deciziile emise în conformitate cu prevederile articolului 24 pot conduce la instituirea unui regim tranzitoriu doar în acele situații în care măsurile notificate de Statele Membre, în baza acestui articol, sunt incompatibile cu prevederile incluse în Capitolele IV, VI și VII ale prezentei Comunicări. Conform prevederilor din cuprinsul articolului 24, Comisia poate acorda derogări doar de la acele clauze.

În consecință, un sistem de taxe instituit de către un Stat Membru prin intermediul unui fond, cu scopul a compensa costurile angajamentelor și garanțiilor care pot să nu fie onorate din cauza aplicării Directivei 96/92/EC, nu constituie o măsură care să poată beneficia de o Decizie a Comisiei, în sensul instituirii unui regim tranzitoriu, prin prisma articolului 24 din prezenta Directivă; o asemenea măsură nu necesită o derogare de la prevederile Directivei. O asemenea măsură ar putea, totuși, să constituie o măsură de ajutor de stat, reglementată de articolele 87 și 88 ale Tratatului, fără a prejudicia aplicarea Tratatului CECO sau a Tratatului EURATOM.

Scopul acestei Comunicări este de a prezenta modul în care intenționează Comisia să aplice regulile Tratatului CE în domeniul ajutorului de stat, în cazul măsurilor de ajutor care compensează costul angajamentelor și garanțiilor care ar putea să nu fie onorate datorită implementării Directivei 96/92/EC. Comunicarea nu se aplică, în special, acelor măsuri care nu pot fi clasificate ca ajutoare de stat, în înțelesul articolului 87 (1) al Tratatului CE, urmare Deciziei Curții Europene de Justiție din data de 13 martie 2001, în Cazul C-379/98, *PreussenElektra AG vs Schleswig AG*³.

² Vedeți în special Deciziile Comisiei 1999/791/CE, 1999/792/EC, 1999/795/CE, 1999/796/CE, 1999/797/CE, și 1999/798/EC ce privesc Marea Britanie, Franța, Austria, Olanda, Spania și Danemarca, emise în conformitate cu prevederile articolului 24 al Directivei 96/92/EC (JO L 319, 11.12.1999).

³ [2001] ECR I-

3. Definirea costurilor irecuperabile eligibile

Astfel de angajamente sau garanții de funcționare se numesc în mod normal “costuri irecuperabile”. Acestea pot îmbrăca, în practică, diferite forme: contracte de achiziție pe termen lung, investiții asumate cu garanții implicite sau explicite de vânzare, investiții derulate în domenii care nu intră în sfera normală de activitate etc. Pentru a fi considerate de către Comisie costuri irecuperabile eligibile, angajamentele sau garanțiile trebuie să îndeplinească următoarele criterii:

3.1. “Angajamentele sau garanțiile de funcționare” care pot conduce la costuri irecuperabile trebuie să preceadă data de 19 februarie 1997, data intrării în vigoare a Directivei 96/92/EC.

3.2. Existența și validitatea acestor angajamente sau garanții vor fi dovedite în lumina prevederilor legale și contractuale fundamentale și în contextul legislativ aplicabil la data contractării lor.

3.3. Astfel de angajamente sau garanții de funcționare trebuie să comporte riscului de a nu putea fi onorate datorită implementării Directivei 96/92/EC . Pentru a se putea califica ca și costuri irecuperabile, angajamentele sau garanțiile trebuie să devină, prin urmare, nerentabile din punct de vedere economic datorită implementării Directivei și trebuie să afecteze în mod semnificativ competitivitatea întreprinderii în cauză. Printre altele, acest lucru poate rezulta din înregistrările contabile ale întreprinderii (de exemplu, provizioanele) create pentru a reflecta impactul previzibil al angajamentelor sau garanțiilor.

Angajamentele sau garanțiile tind să îndeplinească cerințele prezentate în paragraful anterior în special în acele situații când, urmare angajamentelor și garanțiilor în cauză, viabilitatea întreprinderilor poate fi pusă în pericol în absența acordării ajutorului sau a instituirii măsurilor tranzitorii.

Efectul unor astfel de angajamente sau garanții asupra competitivității sau viabilității întreprinderii în cauză va fi evaluat la nivel consolidat. Pentru ca angajamentele sau garanțiile să reprezinte costuri irecuperabile trebuie să se poată stabili o relație cauză-efect între intrarea în vigoare a Directivei 96/92/EC și dificultățile cu care se confruntă întreprinderile în ceea ce privește onorarea sau asigurarea respectării acestor angajamente sau garanții. Pentru a stabili o asemenea relație cauză-efect, Comisia va ține cont de orice reducere a prețurilor la energie sau reducere a cotei de piață care afectează întreprinderea în cauză. Angajamentele sau garanțiile care nu ar fi fost respectate chiar în condițiile în care Directiva nu ar fi intrat în vigoare, nu reprezintă costuri irecuperabile.

3.4. Astfel de angajamente sau garanții trebuie să fie irevocabile. Dacă o întreprindere are posibilitatea de a revoca o plată sau de a modifica angajamentele sau garanțiile, va trebui să se țină cont de acest lucru la calcularea costurilor irecuperabile eligibile.

3.5. Angajamentele sau garanțiile asociate întreprinderilor care aparțin unuia și aceluiași grup nu pot, din principiu, să fie considerate costuri irecuperabile.

3.6. Costurile irecuperabile reprezintă costuri economice care trebuie să corespundă sumelor efectiv investite, plătite sau plătibile în virtutea angajamentelor sau garanțiilor din care rezultă: calcularea unei rate fixe nu poate, de aceea, să fie acceptată, cu excepția cazului în care se poate demonstra faptul că aceasta reflectă realitățile economice.

3.7. Costurile irecuperabile trebuie să fie separate de venituri, profituri sau valoarea adăugată asociate angajamentelor sau garanțiilor din care provin.

3.8. Costurile irecuperabile trebuie să fie evaluate distinct de orice ajutor plătit sau plătit în legătură cu bunurile cu care pot fi relaționate. În particular, atunci când un angajament sau o garanție corespund unei investiții care a beneficiat de acordarea unui ajutor de stat valoarea ajutorului trebuie dedusă din orice cost irecuperabil care rezultă din angajament sau garanție.

3.9. Oriunde costurile irecuperabile rezultă din angajamente sau garanții care sunt dificil de onorat datorită implementării Directivei 96/92/EC, calcularea costurilor irecuperabile eligibile va ține cont de evoluția în timp a condițiilor economice și concurențiale care afectează asupra pieței energiei, la nivel național și comunitar. În particular, atunci când angajamentele sau garanțiile pot constitui costuri irecuperabile datorită unei reduceri previzibile a prețului energiei, evaluarea costurilor irecuperabile ar trebui să țină cont de evoluțiile actuale ale prețurilor.

3.10. Reducerea costurilor anterioară transpunerii în practică a Directivei 96/92/EC în legislația națională nu pot da naștere costurilor irecuperabile. Totuși, provizioanele sau deprecierea unor bunuri înregistrate în bilanțul întreprinderilor în cauză cu scopul de a lua în considerare efectele prevăzute ale Directivei pot fi considerate costuri irecuperabile.

3.11. Costurile irecuperabile eligibile nu ar trebui să depășească nivelul minim necesar care să permită întreprinderilor în cauză să continue să își onoreze sau să își asigure respectarea angajamentelor sau garanțiilor la care face referire Directiva 96/92/EC⁴. În consecință, costurile vor trebui să fie calculate luându-se în considerare cea mai economică soluție (în absența acordării oricărui ajutor) din punctul de vedere al întreprinderii respective. Acest lucru poate implica, printre altele, încheierea angajamentelor sau a garanțiilor care dau naștere unor asemenea costurile irecuperabile sau vânzarea tuturor sau a unei părți din bunurile care generează costurile irecuperabile (unde acest lucru nu se desfășoară contrar principiilor intrinsece ale angajamentelor sau garanțiilor).

3.12. Costurile pe care anumite întreprinderi trebuie să le suporte după orizontul de timp indicat în articolul 26 al Directivei (18 februarie 2006) nu pot, ca și regulă, să constituie costuri irecuperabile eligibile, în înțelesul prezentei metodologii⁵. Totuși, dacă este necesar, Comisia poate lua în considerare, pe parcurs, astfel de angajamente sau garanții și, dacă este cazul, le poate considera ca reprezentând costuri irecuperabile în etapa următoare a liberalizării pieței energiei electrice la nivel comunitar.

Pentru Statele Membre care își deschid piața mai repede decât este prevăzut de prezenta Directivă, Comisia poate accepta ca reprezentând costuri irecuperabile, în conformitate cu prezenta metodologie, costuri pe care unele întreprinderi trebuie să le suporte după orizontul

⁴ În cazul unui contract de vânzare sau cumpărare pe termen lung, costurile irecuperabile vor fi calculate prin comparație cu condițiile în care, pe o piață liberalizată, întreprinderea ar fi avut posibilitatea să cumpere sau să vândă produsul considerat.

⁵ Trebuie înțeles faptul că investițiile care nu pot fi recuperate sau care nu sunt viabile din punct de vedere economic ca rezultat al liberalizării Pieței interne în domeniul energiei pot constitui costuri irecuperabile, în înțelesul acestei metodologii, inclusiv în cazurile care, în principiu, durează până dincolo de anul 2006. Mai mult, angajamentele sau garanțiile sunt obligatoriu să fie onorate după data de 18 februarie 2006, deoarece, în caz contrar, vor apărea riscuri majore în domeniul protecției mediului, a siguranței publice, a protecției sociale a muncitorilor sau a securității rețelei electrice, riscuri care pot fi considerate costuri irecuperabile eligibile conform acestei metodologii.

de timp indicat în articolul 26 al Directivei, dacă aceste costuri rezultă din angajamente sau garanții care îndeplinesc criteriile de la punctele 3.1 până la 3.12, în condițiile în care acestea sunt limitate la o perioadă ce nu depășește data de 31 decembrie 2010.

4. Costurile irecuperabile și ajutorul de stat

Principiul general enunțat în articolul 87 (1) al Tratatului CE afirmă că acordarea ajutoarelor de stat este interzisă. Totuși, paragrafele 2 și 3 ale acestui articol prevăd o serie de derogări de la această regulă generală. Mai mult, în conformitate cu prevederile articolului 86 (2), “întreprinderile cărora le-a fost încredințată operarea unor servicii de interes economic general sau care au caracter de monopol care stimulează creșterea veniturilor” sunt supuse reglementărilor din Tratat, în special celor care vizează concurența, în așa fel încât aplicarea acelor norme să nu împiedice derularea, din punct de vedere legal sau în fapt, a sarcinilor specifice care le-au fost atribuite. În orice caz, trebuie evitată afectarea mediului comercial, de o manieră care să intre în contradicție cu interesele Comunității.

Ajutorul de stat corespunzător costurilor irecuperabile eligibile definite de această Comunicare este acordat pentru a facilita tranziția întreprinderilor energetice către o piață a electricității concurențială. Comisia poate avea o părere favorabilă în ceea ce privește acordarea unui asemenea ajutor, în condițiile în care distorsionarea concurenței indusă de acesta este contrabalansată de către contribuția pe care o are în vederea realizării unui obiectiv al Comunității care nu ar fi putut atins de piață în mod normal. Într-adevăr, distorsionarea concurenței indusă de ajutorul acordat pentru a facilita tranziția întreprinderilor energetice de la o piață închisă la una parțial liberalizată nu poate fi contrară intereselor comune dacă este limitată în timp și în efecte, atât timp cât liberalizarea pieței electricității este în interesul general al Pieței comune, în conformitate cu prevederile articolelor 2 și 3 (1) ale Tratatului CE și ale reglementărilor care vizează realizarea unei Piețe comune. Comisia are în vedere și faptul că ajutorul acordat pentru costurile irecuperabile permite întreprinderilor din sectorul energetic să reducă riscurile legate de angajamentelor sau a investițiilor lor istorice și le încurajează să își mentina investițiile pe termen lung. În sfârșit, dacă nu ar exista compensație pentru costurile irecuperabile, ar exista un risc mai mare ca întreprinderile în cauza să transmită costurile angajamentelor sau garanțiilor ineficiente clienților captivi.

Acordarea ajutorului destinat să compenseze costurile irecuperabile în industria energetică poate fi justificată, și prin comparația cu alte sectoare liberalizate, prin faptul că liberalizarea pieței energiei nu a fost acompaniată nici de un progres tehnologic mai rapid, nici de o creștere a cererii, precum și prin faptul că este greu de conceput, în interesul protecției mediului, a asigurării furnizării energiei și a bunei funcționări a economiei Comunității, să se aștepte până în momentul în care întreprinderile din domeniul energetic vor întâlni dificultăți înainte de a le fie acordat ajutorul de stat.

În acest context, Comisia acceptă faptul că ajutorul destinat echilibrării costurilor irecuperabile este eligibil, în mod normal, pentru acordarea derogării prevăzute la articolul 87 (3) (c) dacă facilitează dezvoltarea anumitor activități economice fără a afecta comerțul de o manieră contrară interesului comun.

Fără a prejudicia aplicarea clauzelor specifice prevăzute în Tratatul Euratom și CEEC și în reglementările Comisiei în domeniul ajutorului de stat, inclusiv a Orientărilor comunitare în

domeniul ajutorului de stat pentru protecția mediului⁶, Comisia poate, în principiu, să accepte ca fiind compatibile cu prevederile articolului 87(3) (c) din Tratatul CE ajutoarele destinate să compenseze costurile irecuperabile eligibile care satisfac următoarele condiții:

4.1. Ajutorul trebuie să servească compensării costurilor irecuperabile eligibile clar determinate și izolate. Ajutorul nu poate, în niciun caz, să depășească suma costurilor irecuperabile eligibile.

4.2. Aranjamentele pentru plata ajutorului trebuie să permită luarea în calcul a tendințelor viitoare în domeniul concurenței. Asemenea evoluții pot fi măsurate, în special, cu ajutorul unor factori cuantificabili (prețuri, cote de piață, alți factori relevanți identificați de către Statul Membru). În condițiile în care evoluțiile concurențiale influențează direct quantumul costurilor irecuperabile eligibile, valoarea ajutorului plătit va depinde de dezvoltarea unei concurenței reale, iar calculul ajutorului plătit efectiv în timp va trebui să țină cont de modificarea factorilor relevanți, în scopul de a putea determina gradul de concurență atins.

4.3. Statul Membru trebuie să se angajeze să transmită Comisiei un raport anual care va descrie, în special, evoluțiile competitivității pe piața energiei, care să indice, printre altele, evoluțiile înregistrate la nivelul factorilor cuantificabili relevanți. Raportul anual va oferi detalii referitoare la modul de calcul al costurilor irecuperabile aplicat în anul respectiv și va specifica valoarea ajutorului plătit.

4.4. Natura degresivă a ajutorului care destinat compensării costurilor irecuperabile va fi privită într-un mod favorabil de către Comisie, când aceasta va întocmi evaluarea; de fapt, va ajuta întreprinderea în cauză să își accelereze pregătirile pentru o piață a energiei liberalizată.

4.5. Quantumul maxim al ajutorului care poate fi plătit unei întreprinderi pentru a compensa costurile irecuperabile trebuie specificată în avans. Trebuie să țină seama de creșterea de productivitate care se poate înregistra la nivelul întreprinderii.

În mod similar, aranjamentele detaliate pentru calcularea și finanțarea ajutorului al cărui scop este să compenseze costurile irecuperabile și perioada maximă pentru care un astfel de ajutor poate fi acordat, trebuie specificate în avans. Notificarea privind ajutorul va include și modalitatea în care calculul costurilor irecuperabile va ține seama de modificarea factorilor menționați la punctul 4.2.

4.6. Pentru a evita orice cumul al ajutorului de stat, Statul Membru se va angaja în avans să nu platească nici un ajutor de restructurare sau salvare întreprinderilor care vor beneficia de acordarea ajutorului pentru compensarea costurilor irecuperabile. Comisia are în vedere faptul ca plata unei compensații pentru costurile irecuperabile legate de investiții în bunuri care nu oferă siguranța unei viabilități pe termen lung nu facilitează tranziția industriei energetice către o piață liberalizată și nu se poate deci, califica pentru acordarea derogării prevăzute de articolul 87 (3) (c) al Tratatului CE.

Totuși, Comisia păstrează rezerve serioase referitoare la ajutoarele de stat acordate pentru compensarea costurilor irecuperabile care nu satisfac criteriile anterior menționate sau care pot provoca distorsionarea mediului concurențial într-o manieră contrară intereselor comune, din următoarele motive:

⁶ OJ C 72, 10.03.1994, pag. 3.

4.7. Ajutorul nu este legat de acoperirea costurilor irecuperabile eligibile, care respectă definiția anterioară sau de costuri irecuperabile clar definite sau individualizate sau depășește valoarea costurilor irecuperabile eligibile.

4.8. Scopul ajutorului este acela de a proteja parțial sau total venitul obținut înainte de intrarea în vigoare a Directivei 96/92/EC, fără a lua în calcul costurile irecuperabile eligibile care pot rezulta din introducerea concurenței pe piață.

4.9. Este puțin probabil ca valoarea ajutorului să fie ajustată pentru a lua în calcul diferențele dintre premisele economice și de piață inițiale, pe baza cărora s-au estimat inițial costurile irecuperabile și modificările reale ale acestora de-a lungul timpului.

5. Metode de finanțare a ajutorului destinat să compenseze costurile irecuperabile

Statele Membre sunt libere să aleagă cele mai potrivite metode de finanțare a ajutorului care este destinat să compenseze costurile irecuperabile. Totuși, pentru a autoriza un astfel de ajutor, Comisia se va asigura că aceste aranjamente de finanțare nu vor da naștere la efecte care să intre în conflict cu obiectivele Directivei 96/92/EC sau cu interesele Comunității. Interesele Comunității au în vedere, printre altele, protecția consumatorului, libera circulație a bunurilor și serviciilor și concurența.

Prin urmare, aranjamentele de finanțare nu trebuie să aibă ca rezultat împiedicarea accesului unor întreprinderi exterioare sau ale unor noi jucători pe anumite piețe naționale sau regionale. În special, ajutorul destinat să compenseze costurile irecuperabile nu poate fi finanțat din taxe asupra energiei în tranzit între Statele Membre sau din taxe calculate funcție de distanța dintre producător și consumator.

De asemenea, Comisia se va asigura că din aranjamentele pentru finanțarea ajutorului destinat compensării costurilor irecuperabile rezultă un tratament corect pentru consumatorii eligibili sau ne-eligibili. Astfel, raportul anual menționat la punctul 4.3 va defalca sursele de finanțare ce se dorește a acoperi costurile irecuperabile, funcție de consumatorii eligibili și ne-eligibili. Atunci când consumatorii ne-eligibili participă la finanțarea costurilor irecuperabile direct prin plata tarifului pentru furnizarea de electricitate, acest lucru trebuie specificat clar. Contribuția impusă asupra oricarui grup (eligibil sau ne-eligibil) trebuie să nu depășească proporția costurilor irecuperabile care trebuie compensate și care corespund cotei de piață corespunzătoare acelor consumatori.

Acolo unde sunt strânse fonduri de către întreprinderile private în vederea finanțării unor mecanisme de ajutor pentru compensarea costurilor irecuperabile, managementul acestor fonduri va trebui să fie clar separat de resursele normale ale acelor întreprinderi care administrează aceste resurse nu trebuie de asemenea investiții.

6. Alți factori de evaluare

În evaluarea ajutorului de stat destinat să compenseze costurile irecuperabile, Comisia are în vedere, în special, mărimea și nivelul de interconectare a rețelei în cauză și structura industriei energetice. Ajutorul acordat unei rețele de mici dimensiuni, cu un grad scăzut de

interconectare cu restul Comunității va avea un potențial mai redus de a distorsiona concurența.

Această metodologie aplicabilă costurilor irecuperabile nu prejudiciază aplicarea Liniilor directoare privind ajutorul de stat regional pentru investiții⁷ în regiunile eligibile pentru acordarea ajutorului de stat regional prevăzut la articolul 87 (3) (a). Potrivit articolului 86 (2) al Tratatului CE, atunci când aplicarea reglementărilor din domeniul ajutorului de stat în cazul costurilor irecuperabile împiedică îndeplinirea, legală și de fapt, a sarcinilor încredințate întreprinderilor cărora li s-a încredințat prestarea unui serviciu de interes economic general sau având un caracter de monopol producător de venituri, acele reguli pot fi ignorate în condițiile în care mediul concurențial nu este afectat de așa manieră încât să prejudicieze interesele Comunității.

Regulile pe care această metodologie privind ajutorul de stat destinat să compenseze costurile irecuperabile provenind din aplicarea Directivei 96/92/EC se aplică indiferent de faptul că o întreprindere este privată sau deținută de stat.

⁷ OJ C 74, 10.3.1998, p. 9.